T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/591
KARAR NO : 2025/100
KARAR TR : 03/02/2025

ÖZET: 5729 sayılı Ses ve Gaz Fişeği Atabilen Silahlar Hakkında Kanun'un 4/2. maddesi uyarınca verilen mülkiyetin kamuya geçirilmesi idari yaptırım kararının iptali istemiyle açılan davanın, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. ve 27/1. maddesi uyarınca ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : F. B.
Vekili : Av. O. A.
Davalı : Ataşehir Kaymakamlığı

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, İstanbul ili Ataşehir ilçesinde satıcılık (bayilik) belgesine istinaden avda ve sporda kullanılan tüfekler, nişan tabancaları ve av bıçakları satış faaliyetinde bulunan müvekkilinin sahibi olduğu 64 adet kuru sıkı tabancanın, hakkında usulsüz kurusıkı silah satıldığı ihbarı üzerine 5729 sayılı Kanun'un 4. maddesinin 1. fıkrasına muhalefet edildiğinden bahisle, Ataşehir Kaymakamlığı İlçe Emniyet Müdürlüğünün 02/04/2023 tarih ve 2023032820321308037 sayılı Kaymakamlık olur'u ile aynı maddenin 2. fıkrası uyarınca mülkiyetinin kamuya geçirilmesi idari yaptırım kararının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **İstanbul 14. İdare Mahkemesi 14/07/2023 tarih ve E.2023/1096, K.2023/1488 sayılı kararı** ile, davanın görev yönünden reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Kabahatler Kanunu hükümlerine göre, Kabahatler Kanunu haricindeki herhangi bir kanuna dayanılarak tesis edilen mülkiyetin kamuya geçirilmesi niteliğindeki bir idari yaptırım kararına karşı açılan davada sulh ceza mahkemesi yerine idare mahkemesinin görevli olabilmesi için, kanunda, mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin yaptırıma karşı idare mahkemesine veya idari yargı yoluna başvurulabileceği yolunda açık bir hükmün bulunması gerektiği açıktır.*
>
> *Olayda, 5729 sayılı Kanun uyarınca tesis edilen işleme karşı idari yargıda dava açılacağına ilişkin herhangi bir hükmün Kanun maddesinde yer almadığı görüldüğünden görevli mahkemenin Kabahatler Kanununun 3. ve 27. maddeleri uyarınca sulh ceza mahkemeleri olduğu açıktır.*
>
> *Bu durumda, 5729 sayılı Kanun uyarınca tesis edilen mülkiyetin kamuya geçirilmesine yönelik işleminden kaynaklanan uyuşmazlığın görüm ve çözümünün yukarıda aktarılan hükümler uyarınca sulh ceza mahkemesinin görevine girdiği sonucuna varılmıştır. ..."*

3. Davacı vekili, bunun üzerine aynı istemle adli yargı yerine başvurmuştur.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden 3vqmqYP - 37w84lE - sZOiWhA - M/9zBk= ile erişebilirsin

Adli Yargıda

4. **İstanbul Anadolu 3. Sulh Ceza Hakimliği 21/05/2024 tarih ve D.İş. No.2023/6099, K.2023/6099 sayılı kararı** ile, başvurunun görev yönünden reddine ve dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...5326 sayılı Kabahatler Kanunu, kabahatler bakımından genel hüküm niteliğinde bir kısım hükümler içerse de, Kabahatler Kanununun genel hükümleri ve kazai merciie yönelik hükümleri aslında, idari yaptırımlar ana başlığı altında sadece idari para cezaları ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine dair işlemler yönünden ve aksi yönde bir kanun hükmü olmaması halinde uygulanabileceği; tüm idari yaptırımların (idari para cezaları da dahil) temelinde bir idari işlem olduğu, Anayasa Mahkemesinin, Danıştay'ın bir çok kararında da ifade edildiği üzere idari işlemlere karşı ve bu arada idari yaptırımlara karşı asli kazai başvuru merciinin idari yargı olduğu, uygulamada, idari yaptırımların çok önemli kısmına karşı kazai başvuru mecii de idari yargı olarak uygulanmaktadır. Nitekim 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 27/7 maddesinin "İdari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararlarında verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları BU İŞLEMİN İPTALİ TALEBİYLE birlikte İDARİ YARGI MERCİİNDE görülür." şeklindeki hükmü de hemen yurakıda zikrolunan kabul doğrultusunda serdedilmiş emredici bir hükümdür.*
>
> *İsnat edilen içtihat, açıklama ve Kanun hükmü gereği, itiraz edenin "netice-i talep kısmında ise el konulan 64 adet Kuru Sıkı Tabanca hakkında yapılan İDARİ İŞLEMİN, hukuka aykırı olması nedeniyle İPTALİNE, kuru sıkı tabancaların iadesine karar verilmesine" ilişkin kararın idari yargı yerinde incelenmesi gerekmektedir.*
>
> *İtiraz dilekçesi ve ekleri incelendiğinde; açıklanan nedenlerle 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 27/8 maddesi uyarınca başvuru konusu idari yaptırım kararının sulh ceza hakimliğinde incelenebilecek kararlardan olmadığından, idari yargı görevli olduğunda, başvurunun görev sebebiyle reddine dair ..."*

5. İstanbul Anadolu 3. Sulh Ceza Hakimliği, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi gereğince, ortaya çıkan olumsuz görev uyuşmazlığının çözümü için adli yargı dava dosyası ile idari yargı karar suretini re'sen Uyuşmazlık Mahkemesine göndermiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 5729 sayılı Ses ve Gaz Fişeği Atabilen Silahlar Hakkında Kanun'un, *"Taşınması, satışı ve nakli"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

> *"(1) Bu Kanun kapsamına giren silahların;*
>
> *a) Taşınması,*
>
> *b) Ateşli silahlarla işlenen veya 6136 sayılı Kanun kapsamına giren suçlardan dolayı hükümlü bulunanlar ile kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına mahkûm olanlara veya onsekiz yaşından küçüklere satılması,*
>
> *c) Yönetmelikte belirlenmiş esas ve usullere aykırı olarak imal edilmiş olanlarının satılması,*
>
> *yasaktır.*
>
> *(2) Bu silahların satışı, mermi veya av malzemesi ya da yivsiz tüfek satışı yapmak için ruhsatlandırılmış yerlerce yapılır. Bu silahları satan bayilerle, başkalarına satan veya devredenlerin ya da başkalarından satın alan veya devralanların bir ay içinde Cumhuriyet Savcılığından alacakları sabıka kaydıyla birlikte mahallî mülki amire bildirimde bulunmaları zorunludur.*
>
> *(3) Söz konusu silahlar, ancak her an kullanıma elverişli olmayacak ve kolay ulaşılmayacak şekilde, boş olarak kutu içerisinde nakledilebilirler. Bu silahların belirtilen şekil ve şartların dışında nakledilmesi taşıma olarak kabul edilir.*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden 3vqmqYP - 37w84lE - sZOiWhA - M/9zBk= ile erişebilirsin

(4) Ses ve gaz fişeği atan silahların ve üretici firmaların isim, marka veya alâmetleri kullanılarak her ne suretle olursa olsun reklam ve tanıtımı yapılamaz. Bu silahların kullanılmasını özendiren veya teşvik eden kampanyalar düzenlenemez."

7. 5729 sayılı Kanun'un *"Ceza hükümleri"* başlıklı 4. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanun kapsamındaki silahları yetkili mercilerden izin almadan veya 6136 sayılı Kanun hükümlerine tabi silah vasfına dönüştürülecek şekilde imal edenler veya satanlar bir yıldan üç yıla kadar hapis ve yüz günden beşyüz güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(2) Bu Kanunun 3 üncü maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarındaki yasaklara aykırı davranışta bulunanlara beşyüz Yeni Türk Lirası, dördüncü fıkrasındaki yasaklara aykırı davranışta bulunanlara beşbin Yeni Türk Lirası idarî para cezası verilir. Ayrıca bu silahların mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

(3) Bu Kanun kapsamına giren silahları, yönetmelikte belirlenmiş esas ve usullere aykırı olarak imal edenlere beşbin Yeni Türk Lirasından yirmibin Yeni Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. Bu fiilin tekrarı halinde idarî para cezasının iki katına karar verilir.

(4) Bu Kanun hükümlerine göre idarî para cezasına ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine karar vermeye mahallî mülki amir yetkilidir."

8. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunda; toplum düzenini, genel ahlâkı, genel sağlığı, çevreyi ve ekonomik düzeni korumak amacıyla;

a) Kabahatlere ilişkin genel ilkeler,

b) Kabahatler karşılığında uygulanabilecek olan idari yaptırımların türleri ve sonuçları,

c) Kabahatler dolayısıyla karar alma süreci,

d) İdari yaptırıma ilişkin kararlara karşı kanun yolu,

e) İdari yaptırım kararlarının yerine getirilmesine ilişkin esaslar,

Belirlenmiş ve çeşitli kabahatler tanımlanmıştır."

9. 5326 sayılı Kanun'un *"Tanım"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahat deyiminden; kanunun, karşılığında idarî yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık anlaşılır."

10. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"Genel Kanun Niteliği"* başlıklı 3.maddesi şöyledir:

"(Değişik: 6/12/2006-5560/31 md.)

(1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır."

11. 5326 sayılı Kanun'un *"İdari Yaptırımlar"* ana başlıklı Üçüncü Bölümünün *"Yaptırım türleri"* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir."

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden 3vqmqYP - 37w84lE - sZOiWhA - M/9zBk= ile erişebilirsin

12. 5326 sayılı Kanun'un *"Mülkiyetin kamuya geçirilmesi"* başlıklı 18. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatin konusunu oluşturan veya işlenmesi suretiyle elde edilen eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine, ancak kanunda açık hüküm bulunan hallerde karar verilebilir.

(2) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar, eşyanın;

a) Kullanılmaz hale getirilmesi,

b) Niteliğinin değiştirilmesi,

c) Ancak belli bir surette kullanılması,

Koşullarından birinin yerine getirilmesine bağlı olarak belli bir süre geciktirilebilir. Belirlenen süre zarfında koşulun yerine getirilmemesi halinde eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

(3) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar kesinleşinceye kadar ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından eşyaya elkonulabileceği gibi; eşya, kişilerin muhafazasına da bırakılabilir.

(4) Eşyanın mülkiyeti, kanunda açık hüküm bulunan hallerde ilgili kamu kurum ve kuruluşuna, aksi takdirde Devlete geçer.

(5) Eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilebilmesi için fail hakkında idarî para cezası veya başka bir idarî yaptırım kararı verilmiş olması şart değildir.

(6) Kaim değerin mülkiyetinin kamuya geçirilmesine de karar verilebilir.

(7) Mülkiyeti kamuya geçirilen eşya, başka suretle değerlendirilmesi mümkün olmazsa imha edilir.

(8) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar, kesinleşmesi halinde yerine getirilir."

13. 5326 sayılı Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"(1) İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir"

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

14. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 03/02/2025 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, olay kısmında belirtildiği üzere, tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada idare mahkemesince adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle verilmiş ve kesinleşmiş bir görevsizlik kararı bulunmakta olup, bunun üzerine kendine gelen davayı inceleyen adli yargı yerinin sahip olduğu seçenekler ile verdiği karar bakımından bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

15. 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesinde yer alan, *"Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli ve idari yargı mercilerinin tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir. Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilir."* hükmüne göre, idare mahkemesinin kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine adli yargı yerince de görevsizlik kararı verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi halinde, olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş olacak hukuk alanında doğmuş bulunan bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi ise ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilecektir.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden 3vqmqYP - 37w84lE - sZOiWhA - M/9zBk= ile erişebilirsin

16. Kanun'un 19. maddesindeki "*Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler. Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir...*" hükmüne göre ise, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma imkânına sahiptir. Şu kadar ki, başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da içermesi gerekir.

17. Kanunkoyucu, 14. maddeye göre olumsuz görev uyuşmazlığı doğması durumunda her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma iradesini davanın taraflarına bırakmış iken, bu yönteme oranla daha kısa zamanda çözüme ulaşılmasını amaçladığı 19. madde ile daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma imkânını tanımıştır.

18. Olayda, adli yargı yerince, İdare Mahkemesinin görevsizlik kararı ile Mahkemeleri arasında olumsuz görev uyuşmazlığı çıktığından dolayı, görevsizlik kararı yanında, görevli yargı yerinin belirlenmesi amacıyla dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine de re'sen karar verildiği, kararın kesinleşmesinden sonra, idari yargı dosyası temin edilmeden uyuşmazlığın giderilmesine yönelik davanın taraflarının bir istemi de olmadan dosyanın üst yazıyla Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği görülmüştür.

19. Bu haliyle, her ne kadar Sulh Ceza Hakimliğince re'sen yapılan başvuru, 2247 sayılı Kanun'da öngörülen yönteme uymamakta ise de, davanın taraflarınca başvuruda bulunulmadığı gözetilerek, Asliye Hukuk Mahkemesince re'sen yapılan başvurunun 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi kapsamında olduğunun kabulü ile Uyuşmazlık Mahkemesinin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması, gerek usul ekonomisine gerekse de Uyuşmazlık Mahkemesinin kuruluş amacına uygun olacağından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

20. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

21. Dava, satıcılık (bayilik) belgesine istinaden avda ve sporda kullanılan tüfekler, nişan tabancaları ve av bıçakları satış faaliyetinde bulunan davacının sahibi olduğu 64 adet kuru sıkı tabancanın, 5729 sayılı Kanun'un 4. maddesinin 1. fıkrasına muhalefet edildiğinden bahisle, mahalli mülki amir olur'u ile aynı maddenin 2. fıkrası uyarınca mülkiyetinin kamuya geçirilmesi idari yaptırım kararının iptali istemiyle açılmıştır.

22. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden 3vqmqYP - 37w84lE - sZOiWhA - M/9zBk= ile erişebilirsin

23. İncelenen uyuşmazlıkta, davacının satış için temin ettiği silahların mülkiyetinin kamuya geçirildiği, söz konusu yaptırımın kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari tedbirler içinde sayılan yaptırımlardan biri, daha açık bir ifadeyle 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 5729 sayılı Kanun'da idari tedbirlere karşı itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır.

24. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanması gerektiğinden ve görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacağından, mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin 1. fıkrası uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

25. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, İstanbul Anadolu 3. Sulh Ceza Hakimliğince yapılan başvurunun reddi ile aynı Hakimlikçe verilen 21/05/2024 tarih ve D.İş. No.2023/6099, K.2023/6099 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İstanbul Anadolu 3. Sulh Ceza Hakimliğince yapılan BAŞVURUNUN REDDİ ile aynı Hakimlikçe verilen 21/05/2024 tarih ve D.İş. No.2023/6099, K.2023/6099 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

03/02/2025 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden 3vqmqYP - 37w84lE - sZOiWhA - M/9zBk= ile erişebilirsin